

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מז עמוד א

ויאמרו אנשי העיר אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדוני רואה וגוי' - וכי מאחר דמים רעים וארץ משכלת, אלא מה טובתה? אמר רבי חנין: חן מקום על יושביו. אמר רבי יוחנן, שלשה חינוות הן: חן מקום על יושביו, חן אשה על בעלה, חן מקח על מקחו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת יומא פרק ד

אי"ר אבין אילמלא שנתן הקדוש ברוך הוא חן כל מקום בעיני יושביו לא היתה ארץ ישראל מתחלקת לעולם. ותני כן ג' חינוין הן חן אשה בעיני בעלה חן מקום בעיני יושביו חן מקח בעיני לוקחיו ר' אבא בריה דר' פפי רבי יהושע דסיכנין בשם לוי אף לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא עושה כן הדא הוא דכתיב [יחזקאל לו כו] ונתתי לכם לב חדש וגוי' ונתתי לכם לב בשר וגומר שהוא בושר בחלקו של חברו.

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשת נח פרשה לד

ריש לקיש הוה יתיב לעי באוריתא בהדה אלסיס דטבריה, נפקין תרתין נשין מתמן אמרה חדא לחברתה בריך דאפקן מן הדין אוריא בישא, צווח להון מן הן אתון, אמ' ליה מן מזגה, אמר אנא חכם מן מזגה ולית בה אלא תרתין עומרן אמר ברוך שנתן חן מקום בעיני יושביו. חד תלמיד מן דר' איסי הוה יתיב קומוי הוה מסבר ליה ולא סבר, אמר ליה למה לית את סבר, אמר ליה דאנא גלי מן אתרי, אמר ליה מהידן את, אמר ליה מן גובת שמי, אמר ליה ומה הינון אוריה, אמר ליה כד מינוקא מתיליד תמן אנן גבלין אדמדמני וטישין מוחיה דלא יכלוניה יתושייה, אמר ברוך שנתן חן מקום על יושביו, אף לעתיד כן והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר [יחזקאל לו כו] לב בוסר בחלקו שלחברו.

דגל מחנה אפרים דברים פרשת ראה

וכל גבולך לאבני חפץ כי יש בני אדם שחושקים ומתאווים להיות במקומות אחרים כי בדעתו הוא ששם יותר טוב מבמקומו שהוא שם וזה נמשך מחמת שבאמת הכל חפצים ליראה את שמו הנכבד והנורא וכל נשמה מתאוה לתקן בזה העולם וכשאינו מתקן כלום אזי הוא חסר ואינו יודע מה חסר לו ואומר שהמקום הוא לא טוב אבל כשהוא מתקן כל הניצוצות קדושות וכל בחינותיו אזי יש שם השראת השכינה כביכול ואז חן מקום על יושביו (סוטה מ"ז א) וזהו וכל גבולך לאבני חפץ היינו שיהיה רצונך וחפצך בכל גבולך מחמת שיהיה שם השראת השכינה על ידי לימודך שם התורה לשמה בדחילו ורחימו, וכל בניך למודי ה' פירוש על דרך ומתלמידי יותר מכולך (תענית ז' א) נמצא שהרב לומד ומקבל תורה מן התלמיד והנה ידוע קודשא בריך הוא ואורייתא כולהו חד (זוהר ח"ג ע"ג א), וזהו לימודי ה' כביכול שלומד את ה' ואז ורב שלום הוא דבר הכולל הכל וזהו הן ברוחניות הן בגשמיות והמשכיל יבין:

שפת אמת בראשית פרשת וישלח

בפסוק ויבא יעקב שלם ויחן את פני העיר שדרשו חז"ל שקבע תחומין כו' דרשו לשון ויחן שהוא מנוחת שבת קודש. וכתבנו כבר כמו ביציאת יעקב מן העיר פנה הודה זיוה כן עתה שבא חל החן על העיר כמ"ש וירא כו' כל אשר עשה כו' טוב מאד הוא מציאות החן שיש להקב"ה במעשה הצדיקים. וזהו ענין השבת כי זה החן נמצא רק ע"י הביטול אליו ית' וכפי מה שכל העולם ומלואו בטל אצל האדם ויודע כי תכלית הכל לכבודו ית' ע"י נמצא החן בעיני הקדוש ברוך הוא כי זה תכלית כל הבריאה לכבודו ברא. וכמו שאיתא הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו כן יש מזה במקום של הצדיק שהוא מעלה החן על המקום. ובזוהר איתא בפסוק נותן נשמה לעם עלי' ורוח להולכים בה פירוש המתהלכים בארץ הגשמי אין להם רק רוח. ואותן שהם עלי' ושולטים על הארץ. להם יש נשמה ע"ש. וכמו כן בשבת שמבטלים כל המעשים אליו ית' וזה החירות והמנוחה שהאדם שולט על המעשים לבטלם בעבורו ית'. אז זוכין לנשמה יתירה:

המקום

בראשית רבה ס"ח ט'

"ויפגע במקום" ר"ה בשם ר' אמי אמר מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו מן מה דכתיב (שמות לג, כא): "הנה מקום אתי" הוי הקדוש ברוך הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו. אי"ר יצחק כתיב (דברים לג, כז): "מענה אלהי קדם" אין אנו יודעים אם הקב"ה מעונו של עולמו ואם עולמו מעונו מן מה דכתיב (תהלים ז, א): "הי' מעון אתה" הוי הקדוש ברוך הוא מעונו של עולמו ואין עולמו מעונו. אי"ר אבא בר יודן לגבור שהוא רוכב על הסוס וכליו משופעים אילך ואילך הסוס טפילה לרוכב ואין הרוכב טפילה לסוס שנאמר (חבקוק ג, ח): "כי תרכב על סוסך".

ר' צדוק הכהן מלובלין - אור זרוע לצדיק אל"ף רבתי ואל"ף זעירא עמוד כה

כי האחד הגמור אינו נתפס במקום והכל מקומו כמו שאמרו ז"ל בה' יתברך שנקרא מקום כי הקדוש ברוך הוא מקומו של העולם (בראשית רבה ס"ח, ט') וכל תנועות העולם הנחתן עליו כמו שכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פרק א') לו יתבטל מציאותו יתבטל מציאות העולם כולם. אבל אם יתבטלו כל הנמצאים הוא עומד במציאותו לכן אין העולם מקומו להיות נסמך ונח עליו כאדם במקומו.

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה נו

כשיש להאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא הוא מקומו של עולם וכו'. כי האלקות הוא בלב, כ"ש (תהלים עג) צור לבבי. ואצל הש"י נאמר (שמות לג) הנה מקום אתי, שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו(א). נמצא מי שיש לו לב ישראלי, אין ראוי לו לומר שמקום זה אין טוב לפניו, כי אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבא הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו כנ"ל:

ספר שיחות מוהר"ן - אות קלט

ספר לי אחד מאנשיו שפעם אחד ספר לרבנו זכרונו לברכה שדברו לו איזה שדוך ואמר האיש הנ"ל לפניו זכרונו לברכה ששם אין מקום לפניו. השיב לו: כשיש להאדם לב של ישראלי אין שייך אצלו מקום וכו'. כי הלב הוא אלקות וכו' (רעב) (כנדפס בלקוטי תניינא סימן נ"ו):

ביתו

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד ב

אמר אב"י ואיתימא רבי יצחק: הרוצה להנות - יהנה כאלישע, ושאינו רוצה להנות אל יהנה כשמואל הרמתי שנאמר: +שמואל אי' ז' + ותשובתו הרמתה כי שם ביתו. ואמר רבי יוחנן: שכל מקום שהלך שם - ביתו עמו.

מהרש"א ח"א נדרים לח,א

תשובתו הרמתה כי שם ביתו כו' כל מקום שהלך כו'. דלפי פשוטו דקאי ביתו אהרמתה לא ה"ל למכתב אלא ותשובתו לביתו הרמתה כמו ויבאו אל ביתם הרמתה גם לכאורה הפסוקים סותרים זה את זה שאמר והיה מדי שנה בשנה וסבב גוי ושפט את ישראל גוי דמשמע בסבובו שפט כל ישראל ובקרא דבתריה אמר ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט גוי דמשמע ברמתה בביתו שפטם וע"כ אמרו דכל השנה סבב ובסבובו שפטם ולא היה רק תשובת סבובו בכל שנה הרמתה וקאמר כי שם ביתו בכ"מ שהוא שם בסבובו ששם שפטם וע"כ דמשמע דשמואל לא היה לו שום בית ברמה דהא אמו חנה נדרתו וישב שם עד עולם דהיינו נ' שנה שהיה חי מיום שגמלתו ישב בבית ה' וע"כ אמר כי שם ביתו לא קאי רק על כל המקום שהיה סבובו שם ששפט בו ישראל היה ביתו עמו ודו"ק:

צפנת פענח שמות פרשת שמות

ובזה נ"ל לפרש ותשובתו הרמתה כי שם ביתו וגוי' (שמואל א ז, יז), בכל המדריגות שהיה עובד ה' היה כמו בביתו בלי שום מונע וביטול, וכל זה שמעתי מן מוהר"ן, ודפח"ח. ולי נראה על דרך הנ"ל, כי שמואל הרמתי היה מסבב והולך מידי שנה בשנה וגוי' ותשובתו הרמתה כי שם ביתו וגוי' (שמואל א שם, טז - יז), ר"ל גם שהיה נשמתו יורד(ות) לפעמים ממקומה, וסבב בכל האיברים שהם חלק וכח העמים וסטרא אחרא, ואח"כ תשובתו הרמתה וגוי', שחזרה הנשמה לרום מעלתה לשכון במוח, כי שם ביתו, והוא מדריגה עייל ונפ[ק], והבן.

קדושת לוי בראשית פרשת לך לך

עוד יבואר, ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך. כי זה כלל גדול, לכל מקום שאדם הולך הוא הולך לשורשו, כי בוודאי באותו המקום יש שרשו, וצריך להעלות אותן הנצוצות. לזה אמר לך לך, לבדך לשרשך, להעלות אותן הנצוצות. אבל משה ואהרן ושמואל שהיו כללות כל ישראל, לזה נאמר בשמואל (ש"א ז, יז) 'כי שם ביתו', בכל מקום שהולך שמה היה חיותו, דהיינו שם היה שורשו, שהיה כללות כל ישראל:

איה

זוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קנט עמוד א

עלמא תליתאה ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגווייה וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח, אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו, (יחזקאל ג) ברוך כבוד יי' ממקומו, והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא, כגוונא דא (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם כדן אית

ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה יב

שייך לעיל, וזהו בחינות (ירושלמי תענית פרק א') אם יאמר לך אדם היכן אלקיך, תאמר לו בכרך גדול של רומי. שגם שם שמלאים גלולים וע"כ, גם שם מוסתר הוא יתברך כנ"ל. והכלל כשנופל לשם ח"ו, אזי כשמתחיל לבקש איה מקום כבודו, בזה הוא מחיה את עצמו מחיות הקדושה. כי חיות הקליפות הוא רק מההסתרה, מה שנסתר השם יתברך שם בתכלית ההסתרה, עד שאין יודעין ממנו יתברך כלל. אבל תיכף כשמבקשין איה מקום כבודו, נמצא שיודעין עכ"פ שיש אלוי"ק יתברך, רק שהוא נסתר ונעלם, וע"כ מבקשין איה מקום כבודו, ובהו בעצמו מחיה עצמו במקום נפילתו. כי איה הוא בחינות מאמר סתום, שהם מקבלין חיות משם. רק שחיות הקליפות הוא מההסתרה, אבל הוא מחיה את עצמו בבחינות חיות הקדושה במקום נפילתו, ע"י הבקשה והחיפוש שמחפש איה מקום כבודו כנ"ל. ואחר כך זוכה לעלות משם לגמרי אל הקדושה בעצמה, דהיינו במקום התגלות כבודו יתברך, כי עיקר הקדושה שיתגלה כבודו יתברך: ברוך ה' לעולם אמן ואמן: